

Posudek na diplomovou práci Markéty Šejnohové

“The Image of the First Czechoslovak Republic in Simon Mawer’s novel *The Glass Room*”

Titul diplomové práce Markéty Šejnohové je příznačný pro reflexivní povahu románu *Skleněný pokoj* současného britského autora Simona Mawera. Jako cíl své práce si diplomantka klade zmapovat kulturní a politickou historii prvorepublikového Československa, na jejímž pozadí se román odehrává, a porovnat ji se způsobem, jak je ztvárněna a zapracována do děje.

V teoretické části práce autorka objasňuje výjimečnou pozici *Skleněného pokoje* v kontextu tvorby Simona Mawera a též autorovu motivaci, která jej vedla k zasazení děje románu do exotického prostředí pohnutých dějin Československé republiky dvacátého století. Diplomantka na tomto místě poukazuje na nadšené přijetí romány jak čtenářskou tak kritickou obcí a zároveň odmítavou až útočnou reakci rodiny Tugendhatových, jejichž brněnskou vilou se Simon Mawer inspiroval a která je jmenována jako jeden z motivačních činitelů pro napsání diplomové práce, prostřednictvím které chce diplomantka zhodnotit adekvátnost zmíněné reakce. Jako jeden z dalších zdrojů motivace pak Markéta Šejnohová jmenuje hledání odpovědi na otázku, zda-li autor, jemuž je prostředí České republiky, přes hluboký zájem a časté návštěvy, stále částečně cizí, je schopen zachytit věrně a bezchybně obraz dané historické epochy. Vezmeme-li v úvahu, že *Skleněný pokoj* je často čten z tohoto úhlu a tím pádem je vnímán jako brilantní evokace ducha a ideálů prvorepublikového Československa, je tento zájem zcela pochopitelný. Za oprávněnou se z tohoto hlediska dá považovat i obava, kterou diplomantka opakovaně zmiňuje v souvislosti s Mawerovým selektivním zobrazováním historické situace. První československá republika, která je často předmětem idealizace a adorace, byla mladým státem plným politických a sociálních konfliktů. Na tomto místě autorka upozorňuje na fakt, že Mawerův román se soustředí téměř výhradně na nejvyšší společenskou vrstvu, jejíž vize byla jistě o poznání optimističtější, než vize nižších vrstev obyvatelstva. Otázkou zůstává, zdali je takové čtení románu, vzhledem k jeho tematickému zaměření, produktivní a nosné. Bylo skutečnou ambicí Simona Mawera napsat historický román, který by zcela věrně odrážel sociální, politickou a kulturní situaci Československa?

Teoretická část dále pokračuje studiem odborných pramenů, jež jsou zpracovány erudovaně a přesvědčivě a autorka pak na jejich základě podává svědectví o politické a kulturní historii období První československé republiky. Toto zkoumání zahrnuje vznik první Československé republiky, její sociální, politické uspořádání a národnostní složení, výraznou

prosperitu let dvacátých a o to výraznější propad let třicátých a rovněž morálně výrazně normativní roli prezidenta Tomáše Gariquea Masaryka. V oblasti kulturní historie se diplomová práce zaměřuje na mapování oblasti prvorepublikové turistiky a sportu, žurnalistiky, literatury, jejíž role je v románu celkem výrazně upozaděna, divadla, filmu, hudby a na velice omezeném prostoru i roli architektury. Diplomová práce je zakončena kapitolou věnovanou Mnichovské dohodě a rostoucímu radikalismu, jemuž je v románu dle diplomantky věnováno pohříchu málo prostoru, a popsané situace jsou značně neautentické.

Diplomantka v závěru stejně jako v průběhu své práce značně kriticky přistupuje ke snaze Simona Mawera informovat nezasvěcené čtenáře o historickém kontextu a opakovaně nazývá toto snažení mentorováním. Ztvárnění kulturního života dané doby je charakterizováno jako zdařilé, je ovšem zpochybněna četnost referencí a násilí, se kterým jsou vkládány do textu. Z perspektivy českého čtenáře jsou dle diplomantky nadbytečné a hraničí až s překladem 'kulturního průvodce pro cizince po české kultuře'. Zároveň je Simon Mawer obviněn z opomenutí mnoha důležitých historických pravd, například vynechání existenčních problémů nejnižších sociálních vrstev. Diplomová práce si už ale neklade otázku, do jaké míry by z hlediska *Skleněného pokoje* bylo přínosné a smysluplné tuto problematiku zahrnout. Zároveň se nabízí otázka, zdali není interpretace provedená diplomovou prací značně reduktivní, neboť téměř kompletně vynechává metaforickou rovinu románu a soustřeďuje se pouze na faktografickou dimenzi, v rámci které se zaměřuje pouze na prvorepublikové Československo a vynechává ostatní ztvárněná období, což ve výsledku diplomovou práci značně ochuzuje.

Charakter tématu, které ve své diplomové práci Markéta Šejnohová zpracovává, předznamenává přesnost předkládaných údajů a detailní zpracování a poučenou interpretaci, což autorka svým přístupem naplňuje. Po jazykové stránce se diplomová práce vyznačuje minimem gramatických chyb. Z hlediska stylistiky lze vyzdvihnout širší výrazových prostředků a erudovaný přístup a pečlivou práci se sekundární literaturou.

Při obhajobě se autorka diplomové práce zaměří na následující otázky:

- 1) Proč se diplomová práce zabývá právě obdobím První Československé republiky a vynechává ostatní historické období na jejichž pozadí se román *Skleněný pokoj* odehrává?
- 2) Uvažoval Simon Mawer jako primární čtenářskou základnu svého románu *Skleněný pokoj* české čtenáře?

- 3) Proč diplomantka považuje za hanebné opakované osvětlení pozadí slova robot v románech *Mendelův trpaslík* a *Skleněný pokoj*?
- 4) Jsou historické prvky, na které se diplomová práce soustřeďuje zcela zásadní pro celkové vyznění románu?
- 5) Pokládá Simon Mawer svůj román *Skleněný pokoj* za historický? Jak by pak diplomantka interpretovala slova Simona Mawera : 'I'm a novelist. I don't want to tell the truth. I want to manipulate things as I choose. I want to lie' ¹
- 6) Jak by z tohoto hlediska autorka ohodnotila Mawerovo míchání skutečných historických postav s postavami uměla stvořenými a zároveň těmi skutečnými inspirovanými?
- 7) Považuje diplomantka z hlediska celkového tematického zaměření za dostatečné věnovat jednu stručnou kapitolu architektuře a umění v období první československé republiky?

Z výše uvedených důvodů práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze 30.8. 2013

.....

PhDr. Tereza Topolovská
oponent práce

¹ <http://www.theguardian.com/culture/2009/oct/03/simon-mawer-life-in-books>, 1.9.2013